

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 28.10.2005
COM(2005) 546 definitief

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

**Betreffende het aanknopen van overleg met Mauritanië
overeenkomstig artikel 96 van de overeenkomst van Cotonou**

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD

Betreffende het aanknopen van overleg met Mauritanië overeenkomstig artikel 96 van de overeenkomst van Cotonou

In de recente geschiedenis van Mauritanië hebben talrijke pogingen tot staatsgreep plaatsgevonden. Zo heeft kolonel Ould Taya in 1984 de macht overgenomen van president Ould Haidallah.

Begin jaren '90 is onder druk van de internationale gemeenschap een nieuwe grondwet goedgekeurd en hebben de politieke partijen een wettelijk statuut gekregen. In 1992 zijn presidentsverkiezingen georganiseerd waarbij de president als winnaar uit de bus kwam. Daarna hebben in 1996 parlementsverkiezingen en in 1997 presidentsverkiezingen plaatsgevonden, die volgens waarnemers niet regelmatig zijn verlopen. In 2001 zijn nieuwe parlementsverkiezingen georganiseerd onder meer democratische omstandigheden. Ondanks een overweldigende meerderheid van de partij die aan de macht was en haar bondgenoten is een groep volksvertegenwoordigers van de oppositie verkozen. Bij de jongste presidentsverkiezingen (2003) is de tweede kandidaat, ex-president Ould Haidallah, eerst gearresteerd en vervolgens (nog voor de verkiezing) vrijgelaten, maar na de stemming is hij opnieuw gearresteerd.

De jongste pogingen tot staatsgreep onder leiding van islamistische militairen dateren van juni 2003 en augustus-september 2004. De vermoedelijke daders en civiele islamistische leiders van de «klassieke» politieke oppositie hebben tijdens het proces van Ouad Naga terechtstaan. Hoewel tijdens het proces een aantal uiteenlopende zaken samen werden beoordeeld, zich bepaalde onregelmatigheden hebben voorgedaan en de officier van justitie zware straffen heeft geëist, is het proces van Ouad Naga met een gematigde uitspraak geëindigd. Recenter nog, in april en mei 2005, heeft een golf van arrestaties in islamistische kringen plaatsgevonden, die werd gevolgd door een terroristische aanval tegen een Mauritaans militair eskadron in het noorden van het land. De president heeft daarop besloten tot harde maatregelen van het leger om de terroristische groeperingen te bestrijden.

Op het gebied van de buitenlandse betrekkingen heeft het regime van president Ould Taya aanvankelijk gestreefd naar goede betrekkingen met Irak en later met de westerse wereld. In 1999 zijn ook diplomatieke betrekkingen met Israël aangeknoopt. Deze omstandigheden hebben de religieus geïnspireerde oppositie aangewakkerd, waartegen de maatregelen van het regime in eerste instantie gericht waren. Daarnaast veroorzaakten het buitenlands beleid van Mauritanië, de recente toenadering tot de Verenigde Staten op het gebied van veiligheid en terrorismebestrijding en de onderdrukking van de religieus geïnspireerde oppositie in het binnenland spanningen met Libië, Saudi-Arabië en andere Arabische staten.

Mauritanië is geen lid van ECOWAS (waaruit het zich in 2000 heeft teruggetrokken) of van WAEMU maar wel van de Unie van de Arabische Maghreb. Het land neemt als genodigde deel aan de Euro-mediterrane dialoog van Barcelona en heeft eind mei 2005 een formele toetredingsaanvraag ingediend.

Het is in deze context dat de staatsgreep van 3 augustus 2005 heeft plaatsgevonden.

De staatsgreep, waarvan de echte motieven nog niet volledig duidelijk zijn, is zonder

bloedvergieten verlopen en was het werk van militairen die zeer dicht bij voormalig president Ould Taya stonden en die een militaire raad hebben opgericht (militaire raad voor rechtvaardigheid en democratie, CMJD). Deze raad wordt voorgezeten door kolonel Ely Ould Mohammed Vall, die onder het voormalige bewind directeur van nationale veiligheid was, en bestaat uit 15 andere kolonels en een kapitein-ter-zee.

De CMJD heeft een grondwettelijk handvest goedgekeurd, dat een eind maakt aan de bevoegdheden van het in 2001 verkozen parlement. De raad zal de wetgevende bevoegdheid bij decreet uitoefenen. Overeenkomstig het grondwettelijk handvest is een overgangsregering benoemd waarvan de leden ontslag hebben genomen uit de politieke partij waartoe zij behoorden.

Het nieuwe regime is geaccepteerd door de gehele bevolking zonder onderscheid naar etnische oorsprong, door de politieke partijen (met inbegrip - na een eerste afwijzing- van de PRDS, de partij van de voormalige president) en door de gematigde islamistische bewegingen. De raad heeft een aantal publieke verbintenissen aangegaan, die stilaan in regelgeving worden omgezet:

- (a) Er zullen grondwetswijzigingen worden voorgesteld om het aantal en de duur van de presidentiële mandaten te beperken en iedere latere wijziging daarvan te verhinderen. Na overleg met alle betrokken partijen in Mauritanië zou binnen ten hoogste twaalf maanden na de staatsgreep een grondwettelijk referendum over deze wijzigingen worden georganiseerd.
- (b) Na het grondwettelijk referendum maar binnen ten hoogste 24 maanden na de staatsgreep zullen vrije en transparante parlements- en presidentsverkiezingen worden georganiseerd. De leden van CMJD en van de nieuwe overgangsregering mogen niet deelnemen aan de activiteiten en de campagnes van de politieke partijen. Zij mogen evenmin kandidaat zijn bij de verkiezingen, die worden gesuperviseerd door een onafhankelijke kiescommissie in aanwezigheid van internationale waarnemers.
- (c) Er zullen maatregelen worden uitgevoerd op het gebied van de organisatie van de democratisering, de hervorming van justitie en het goed bestuur.
- (d) De politieke vrijheden worden gegarandeerd en de gewetensgevangenen zullen worden bevrijd.
- (e) De door het land geratificeerde internationale verdragen en overeenkomsten zullen worden nageleefd.

De CMJD heeft een grondwettelijk decreet goedgekeurd waarin wordt bevestigd dat de leden van de raad en van de overgangsregering zich geen kandidaat mogen stellen bij de verkiezingen die in het kader van het democratisch overgangsproces zullen plaatsvinden. Voorts heeft de regering de Verenigde Naties verzocht om verkiezingsbijstand bij het grondwettelijk referendum, de parlementsverkiezingen en de presidentsverkiezingen.

De staatsgreep van 3 augustus is veroordeeld door de internationale gemeenschap en met name de Secretaris-generaal van de Verenigde Naties, de voorzitter van de Commissie van de Afrikaanse Unie (die Mauritanië heeft geschorst), het voorzitterschap van de Europese Unie en de Commissie.

Na een missie naar Nouakchott en in het licht van de ontwikkeling van de situatie heeft de Raad voor Vrede en Veiligheid van de Afrikaanse Unie op zijn bijeenkomst van 8 september 2005 de Mauritaanse autoriteiten en de andere betrokken actoren aangespoord te blijven samenwerken met het oog op een snelle terugkeer naar de grondwettelijke orde, de voortzetting en verdieping van de dialoog, het overleg tussen alle betrokken actoren en de consolidatie van de democratie en de rechtsstaat, in het kader van de eenheid en de soevereiniteit van Mauritanië.

Op de dag van de staatsgreep heeft het voorzitterschap van de Europese Unie nogmaals alle pogingen veroordeeld om met geweld aan de macht te komen en heeft de Commissie in een verklaring de staatsgreep betreurd en een oproep gedaan tot respect voor de democratie en een terugkeer naar de grondwettelijke orde. In de verklaring werd ook medegedeeld dat de Commissie te zijner tijd de situatie zal beoordelen in het licht van de geldende bepalingen van de overeenkomst van Cotonou, die door Mauritanië is ondertekend.

In artikel 9, lid 2, van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst, die op 23 juni 2000 in Cotonou is ondertekend en op 25 juni 2005 in Luxemburg is herzien, worden de essentiële elementen omschreven waarop het partnerschap is gebaseerd. De eerbiediging van de democratische beginselen en de rechtsstaat ligt aan de basis van het binnenlands en internationaal beleid van de partijen, en zij vormen essentiële elementen van de overeenkomst. In het licht van dit artikel en van de omstandigheden waaronder de politieke wijzigingen zich in Mauritanië hebben voltrokken, acht de Commissie het nodig met de nieuwe autoriteiten van het land een dialoog te voeren teneinde de volgende punten te verduidelijken:

1. organisatie van verkiezingen, met name betreffende : (i) de herziening van de kieslijsten ; (ii) de praktische voorwaarden voor deelname aan de verkiezingen ; (iii) de praktische voorwaarden voor de oprichting van een onafhankelijke kiescommissie ; (iv) de praktische voorwaarden voor de functionering van observatiemissies ;
2. houden van de verkiezingen, vergezeld van een tijdschema; op dit ogenblik ziet het er naar uit dat de maximumtermijn voor het houden van de verkiezingen (24 maanden) de nodige tijd voor de voorbereidende werkzaamheden ruim overschrijdt en dus zou moeten worden ingekort;
3. naleving van de verbintenissen van de eerdere regeringen inzake goed bestuur en met name betreffende: (i) het vaststellen van regels inzake transparantie bij het beheer en de distributie van opbrengsten uit mijnbouw en aardoliewinning; (ii) de liberalisering van het vervoer over land; (iii) transparantie bij het budgettair en macro-economisch beheer;
4. noodzakelijke maatregelen betreffende: (i) de hervorming van justitie; (ii) de verdediging van de fundamentele vrijheden en de vrijheid van meningsuiting.

Deze dialoog zal voor beide partijen mogelijkheden inhouden: de Mauritaanse autoriteiten zullen hun houding ten aanzien van bovengenoemde punten nader kunnen bepalen, en de Europese Unie zal kunnen nagaan in welke mate zij op basis van deze dialoog steun zou kunnen verlenen voor de inspanningen van het land om tot een betere naleving van de essentiële elementen van de herziene overeenkomst van Cotonou te komen.

Gelet op de omstandigheden waaronder de machtswisseling in Mauritanië heeft plaatsgevonden en de politieke structuren die de nieuwe autoriteiten hebben opgericht, is de Commissie van oordeel dat het hier gaat om een bijzonder dringend geval. Op grond van artikel 96, lid 1, sub a) van de herziene overeenkomst van Cotonou is het bijgevolg niet nodig alle door artikel 8 van de overeenkomst geboden mogelijkheden van de politieke dialoog volledig te benutten. De Europese Commissie wenst evenwel met de regering formele besprekingen over haar verbintenissen te voeren alvorens over te gaan tot passende maatregelen. De Commissie stelt de Raad daarom voor de Islamitische Republiek Mauritanië op grond van de artikelen 9 en 96 van de herziene overeenkomst van Cotonou en overeenkomstig bijgevoegde ontwerpbrief uit te nodigen tot overleg.

De Commissie stelt voor dat de samenwerkingsactiviteiten die in het kader van het 6^e, het 7^e, het 8^e en het 9^e EOF aan de gang zijn, tijdens de overlegperiode doorlopen, voorzover de specifieke voorwaarden van de financieringsovereenkomsten worden nageleefd. Daarnaast wordt voorgesteld dat de samenwerkingsactiviteiten in voorbereiding die tot de terugkeer naar de democratie en de verbetering van het bestuur kunnen bijdragen, eveneens worden voortgezet.

BIJLAGE

Brussel,

De heer Sidi Ahmed Ould Boubacar
Eerste Minister van de
Islamitische Republiek Mauritanië Nouakchott
Mauritanië

ONTWERP

Mijnheer de Eerste Minister,

In zijn verklaring van 3 augustus 2005 over de staatsgreep die in Mauritanië heeft plaatsgevonden, heeft het voorzitterschap van de Europese Unie nogmaals bevestigd dat het alle pogingen om met geweld aan de macht te komen scherp veroordeelt.

Diezelfde dag heeft de Europese Commissie in een verklaring betreurd dat de macht met geweld is gegrepen en een oproep gedaan tot respect voor de democratie en het wettelijk constitutioneel kader.

Gelet op de omstandigheden waaronder de machtswisseling in Mauritanië heeft plaatsgevonden en de tijdelijke politieke structuren die zijn vastgesteld, is de Europese Unie van oordeel dat er sprake is van schending van de essentiële elementen van de herziene overeenkomst van Cotonou. Voorts is de EU van oordeel dat het gaat om een bijzonder dringend geval, wat inhoudt dat het op grond van artikel 96, lid 1, sub a) van de overeenkomst niet nodig is alle door artikel 8 geboden mogelijkheden van de politieke dialoog volledig te benutten.

De Europese Unie wenst evenwel met uw regering formele besprekingen over haar verbintenissen te voeren alvorens passende maatregelen worden genomen. Daarom nodigen wij uw land namens de Gemeenschap en de lidstaten van de EU uit tot overleg krachtens artikel 96 van de herziene overeenkomst van Cotonou teneinde de situatie uitgebreid te bespreken en eventueel te corrigeren. De EU van haar kant zal dit overleg aanvatten in een geest van opbouw en dialoog.

Dit overleg zou de gesprekspartners van Mauritaanse zijde de mogelijkheid moeten bieden het overgangsprogramma van de regering en met name de volgende aspecten daarvan nader te omschrijven:

- de gegevens betreffende het organiseren van parlements- en presidentsverkiezingen en de terugkeer naar het grondwettelijk stelsel;
- de nodige maatregelen op het gebied van goed politiek en economisch bestuur, de hervorming van justitie en de verdediging van de fundamentele vrijheden en de vrijheid van meningsuiting.

Wij stellen voor dat dit overleg binnenkort plaatsvindt in het gebouw van de Raad van de Europese Unie in Brussel, op een in overleg vast te stellen datum.

Hoogachtend

Voor de Raad

Voor de Commissie

Kopieën: Voorzitter van het Comité van ACS-Ambassadeurs
Secretaris-generaal van de groep van ACS-staten